

De verwijderingsbijdrage die voor veel apparaten moet worden betaald, berust op een goed idee. Maar de uitvoering kent nogal wat gaten en gebreken. De vraag is dan ook hoe het verder moet.

Verwijderingsbijdrager

Het goede idee achter de verwijderingsbijdrage is dat de vervuiler betaalt. Maar vreemd is dat minder dan de helft van al het betaalde geld daadwerkelijk wordt gebruikt voor inzameling en recycling. Na aftrek van kosten gaat ruim de helft van het bedrag in een pot, die eind 2006 €189 miljoen bevatte als financiële reserve. Ook is de regeling lek: winkeliers en inzamelpunten verkopen afgedankte, maar nog bruikbare spullen soms door aan handelaren. Zolang die geregistreerd zijn, is dat niet verboden, maar het is toch raar dat er producten in binnen- of buitenland in het tweede-handscircuit terechtkomen, terwijl er betaald is voor de inzameling en verwerking.

Opgepot

In 2006 kwam er ongeveer €51 miljoen binnen aan verwijderingsbijdragen voor huishoudelijke apparatuur, terwijl de kosten voor recycling €19 miljoen waren. Bijna €29 miljoen werd gereserveerd voor de periode na 2013. Na dat jaar mag er geen aparte verwijderings-

bijdrage meer worden berekend, terwijl er nog wel apparaten zullen worden afgedankt waarvoor geen verwijderingsbijdrage is betaald, namelijk producten die zijn gekocht vóór 2005. Dat was het jaar waarin fabrikanten in de hele EU verplicht werden afgedankte apparatuur in te zamelen en milieuvriendelijk te verwerken. Die verplichting geldt ook voor apparatuur die al voor 2005 op de markt is gebracht. Als overgangsregeling mochten fabrikanten een aparte verwijderingsbijdrage doorberekenen aan de consument. Vanaf 2013 mag dat dus niet meer.

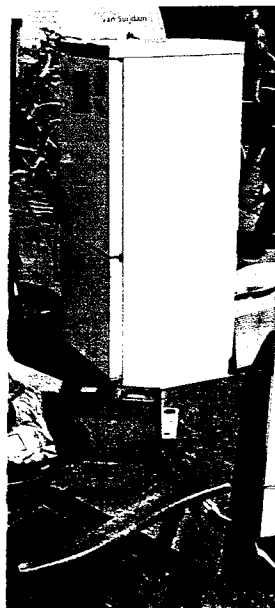
Waarom de reservepot zo goed gevuld zou moeten zijn, was in het voorjaar aanleiding voor Kamervragen. Minister Cramer van Milieu meent dat de pot te groot is: 'Dit fonds is te hoog. Ik probeer of het op vrijwillige basis kan worden verlaagd, en als dat niet lukt ga ik kijken of ik dat door regelgeving kan bereiken.' De Nederlandse Verwijdering Metalektro Producten (NVMP), die de inzameling en verwerking van huishoudelijke apparatuur regelt, stelt het geld nodig te hebben en dat

GELD VOOR RECYCLING

De verwijderingsbijdrage voor huishoudelijke apparatuur ligt tussen €0,14 en €17.

Enkele voorbeelden:

- TI-buizen en spaarlampen: **€0,14.**
- Espressoapparaat, koffiezetapparaat, friteuse, stofzuiger: **€1.**
- Dvd-recorder en -speler, video- dvd-combinatie: **€3.**
- Afwasmachine, fornuis, magnetron, wasmachine, wasdroger, zonnehemel: **€5.**
- Tv's (ook lcd- en plasma) en combinaties van tv en tuner, dvd of video: **€8.**
- Airconditioner, koel- en vriesapparaat, luchtontvochtiger: **€17.**

VERSCHILLENDE REGELINGEN

Om de recycling van afgedankte producten te bekostigen, zijn er twee regelingen: een voor elektronische apparatuur en een voor huishoudelijke apparaten.

Voor elektronica, zoals computers en digitale camera's, worden de kosten van verwerking jaarlijks achteraf berekend aan producenten en importeurs. De consument betaalt daar indirect aan mee, omdat de verwerkingskosten in de prijs worden doorberekend. Sommige apparaten zoals gsm's leveren als afval meer op dan de verwerking kost, zodat de consument niet indirect hoeft te betalen voor inzameling en verwerking.

De verwijderingsbijdrage voor bijvoorbeeld wasmachines, koffiezetters en ovens is eigenlijk alleen bedoeld om de kosten te financieren van inzameling en verwerking van apparaten die vóór de invoering van de regeling in 2005 zijn verkocht. Je betaalt dus feitelijk voor het apparaat dat je inlevert, en niet voor het apparaat dat je koopt.

opgepot

€189
miljoen
reserve
voor
inname
en ver-
werking

aan de minister te kunnen uitleggen.

Zodra er voor een bepaalde categorie producten genoeg geld in de pot zit, hoeft er geen verwijderingsbijdrage meer te worden betaald. Voor een groot aantal producten is de verwijderingsbijdrage dan ook al afgeschaft of naar beneden bijgesteld. De NVMP moet dus nu kunnen inschatten hoeveel producten er in de toekomst nog zullen worden afgedankt. Dat sluit niet uit dat er van het door consumenten opgebrachte geld over pakweg 15 jaar nog een overschot bestaat.

Tweedehandshandel

De bedoeling is dat afgedankte apparatuur via winkeliers en gemeenten wordt doorgesluisd naar inzamelpunten en daarna zijn weg vindt naar recyclingbedrijven. Zo werkt het niet altijd, bleek uit een onderzoek van het ministerie van Vrom ('Vrom Inspectie: Buiten Beeld', maart 2005). Ongeveer 30% van de winkeliers bleek de wet te overtreden door afgedankte apparaten te verkopen aan niet-geregistreerde inzamelaars. Door een betere controle zijn er nu minder winkels die apparatuur illegaal verkopen, maar het is toch nog 11% ('Vrom Inspectie: Het beeld verhelderd', maart 2007).

Bij Vrom is bekend dat veel huishoudelijke apparaten als wasmachines en vaatwassers legaal worden doorverkocht aan geregistreerde handelaren. Die krijgen zo, als gevolg van de voor het milieu bedoelde regelge-

ving, apparatuur via de inzamelingsstructuur van onder andere de NVMP op een presenteerblaadje aangeboden en kunnen daar munt uit slaan.

Toch is er een andere kant: als bijvoorbeeld een afgedankte wasmachine nog goed werkt, is het verdedigbaar dat hij een tweede leven krijgt. Maar ook daar is een grens aan, omdat oude apparaten vaak (veel) meer energie en water gebruiken dan nieuwe.

Daarbij komt dat tweedehandsapparaten ook terecht komen in derdewereldlanden, waar ze milieuproblemen kunnen veroorzaken aan het definitieve eind van hun levensduur. Ze komen dan meestal op de vuilnisbelt terecht en worden niet milieusparend verwerkt. Daarnaast worden er vaak kostbare metalen uitgehaald onder slechte omstandigheden voor de arbeiders. ■

Wat vindt u?

Wat vindt u van de verwijderingsbijdrage en van de manier waarop de inzamelingsplicht van fabrikanten in de praktijk uitpakt? Geef uw mening in het forum op www.consumentenbond.nl. Klik op 'De kwesties van de Consumentengids'. Vermeld uw naam en woonplaats. Een bloemlezing van de boeiendste reacties komt in de Consumentengids van december.